

Τώρα, άγρυπνος στο κρεβάτι του,
σκέφτεται την πισίνα

Τις νύχτες, κάποιες νύχτες, ακούω ξαφνικά ένα κρακ. Την πρώτη φορά τρόμαξα, δεν κατάλαβα. Μετά κατάλαβα, συνήθισα. Ήταν κάποιο πλακάκι που ξεκόλλαγε από τα τοιχώματα κι έπεφτε με πάταγο στον πάτο της άδειας πισίνας. Άλλο ένα, έλεγα. Και σκεφτόμουνα, με κλειστά μάτια, Πάει κι αυτή, γερνάει, γριά που της πέφτουν τα δόντια, που χάνει τα μαλλάκια της, ζαρώνει, ξεραίνεται το δέρμα της, κρακ κρακ, και το πρωί θα πρέπει να τρέξω πάλι στον πλακά να βρω πλακάκι, ίδιο χρώμα, ίδιο μέγεθος, να το αντικαταστήσω, να κλείσω την πληγή στο τοίχωμα, να την καλλωπίσω με κόλλες και τοιμεντάκι, να μη φαίνονται τα γεράματα ούτε οι τσόντες, προσεκτική δουλειά, επιμελημένη, με ακρίβεια μακιγέρ, ωραία πάλι να φαίνεται, σαν να μην έγινε τίποτε.

Άλλες, πάλι, νύχτες δεν ακούω κάτι. Μα το πρωί, που πάω να ρίξω την καθιερωμένη ματιά μου, με σχαμάρα

αντικρίζω στον ξεραμένο πάτο της, τόπους τόπους, κίτρινες λιμνούλες από κάτουρα και μεγαλοπρεπείς κουράδες, και δίπλα σύριγγες μιας χρήσεως, ματωμένες γάζες, καμένα σπέρτα και κεριά, και πάνω στα πλακάκια συνθήματα γραμμένα με μαύρο, συνήθως, μαρκαδόρο, πολιτικού, κυρίως, περιεχομένου, αλλά και πρόστυχα και ποδοσφαιρικά. Ανασκουμπώνομαι τότε. Βάζω τα λαστιχένια γάντια, παίρνω σκούπα και φαράσι, σακούλες σκουπιδιών, σφουγγάρι, κουβάδες με νερό και σκόνες καθαρισμού, μαζεύω, σαπουνίζω, σφουγγαρίζω και ξεπλένω μια και δυο φορές, κοιτάζω, καμαρώνω, κούκλα πάλι την έκανα, άδεια βέβαια αλλά τουλάχιστον καθαρή.

Όταν φυσάει ο βοριάς κάποια βράδια η άδεια πισίνα βουίζει. Στην αρχή νομίζεις πως ένα σμάρι μελισσών το 'σκασε απ' την κυψέλη του και ψάχνει νέο τόπο κατοικίας, μετά ακούγεται σαν μακρόσυρτο, λυπητερό τραγούδι της Ανατολής, αλλά εγώ πιστεύω πως τούτο το βουητό είναι ίδιο με το τραγούδι των Σειρήνων που ήθελαν να ξελογιάσουν τον Οδυσσέα και τους συντρόφους του. Όμως, αφού βασάνισα νύχτες και νύχτες με βοριά το μυαλό μου, κατέληξα πως τούτο πρέπει να είναι το τραγούδι της πισίνας, το παράπονό της που δε γνώρισε ποτέ το νερό. Και μετά εγώ, λες και θέλω να της κάνω τη χάρη, σαν σε όνειρο, μέσα στη νύχτα, ακούω πλατουρισματα να 'ρχονται απ' τη μεριά της,

το βατήρα να τρίζει καθώς ετοιμάζεται ο κολυμβητής για τη βουτιά, ήχος βουτιάς μετά από το σώμα που πέφτει στο νερό, ακούω κρόουλ, πεταλούδα, ύπτιο, πρόσθιο και ελεύθερο, τα νερά πλατς πλατς να τινάζονται, σφυρίγματα προπονητών, χαρούμενες φωνές και γέλια νεανικά. Ωραία είναι, έτσι θα 'πρεπε να είναι...

Όμως η πισίνα μπορεί να μην έχει νερό, αλλά, έτσι άδεια που είναι, έχει ωραία ακουστική, σαν αρχαίο θέατρο που αν ρίξεις ένα κέρμα κάτω ο ήχος ακούγεται πεντακάθαρος στα αυτιά τού τελευταίου θεατή, ψηλά. Εγώ ήχο κέρματος δεν έχω ακούσει από την πισίνα, άκουσα όμως, βράδυ πάλι, ήχο έρωτος. Στην αρχή έφτασαν στ' αυτιά μου ήχοι λαχανιάσματος, σαν κάποιος να 'τρεχε στην ανηφόρα, μετά αναστεναγμοί, κυματιστοί, που σιγά σιγά δυνάμωναν, δυνάμωναν, κοφτές κραυγούλες διαδέχονταν τους αναστεναγμούς, πετάχτηκα από το κρεβάτι μου, Τώρα θα τους κανονίσω εγώ, είπα τοατισμένος, βγήκα έξω, στη νύχτα, πλησίασα σκυφτός στην άκρη της πισίνας, η γυναίκα βογκούσε με βραχνή φωνή, το βογκητό της χτυπιόταν στα τοιχώματα της πισίνας κι έμοιαζε σαν να βογκούσαν τέσσερις γυναίκες μαζί, κοίταξα και είδα δυο ζευγάρια λευκά πόδια να μπλέκονται και να ξεμπλέκονται, να λυγίζουν και να τεντώνονται, σαν να πάλευαν, σαν να χόρευαν πρωτόγονο χορό, ιερό χορό, και τότε είπα μέσα μου Όχι, δεν είναι πρόπον, είναι επικίνδυνο να

ενοχλήσεις δυο ανθρώπους που κάνουν έρωτα, και τότε ακούστηκε η μεγάλη κραυγή της γυναίκας, μια κραυγή γεμάτη έκπληξη, λες και ξαφνικά άνοιξαν οι ουρανοί και αντίκρισε το πρόσωπο του Θεού, ένα μεγαλοπρεπές ωμέγα παρατεταμένο, και τότε, σκυφτός πάνω στα χώματα, εγώ έκλαψα που δεν είχα κάτι τέτοιο, κι άφησα την πέτρα, που κρατούσα για να τους ρίξω, να κυλήσει στο πλάι.

Μάλλον κάτι πρέπει να έχει τούτη η πισίνα και τραβάει σαν μαγνήτης τους ανθρώπους. Να 'χε νερό, θα το καταλάβαινα, θα 'λεγα εντάξει, μια βουτιά ήρθαν να ρίξουν οι άνθρωποι, να δροσιστούν, να παίξουν με το νερό, μα τούτη είναι κατάξερη, φυλλαράκια συκιάς και βρωμοκαρδιάς φυτρώνουν ανάμεσα στα πλακάκια, κι όμως όλες οι φυλές του Ισραήλ έχουν περάσει από εκεί, Ινδοί, Πακιστανοί, Αλβανοί, μαύροι και λευκοί, λες και το 'χαν τάμα διένυσαν χιλιάδες χιλιόμετρα, με τα πόδια, με σαπιοκάραβα, σαν τους σολομούς που ανεβαίνουν αντίθετα στο ρεύμα του ποταμού, για νά 'ρθουν και να χωθούν σε τούτη την ξερή τρύπα, σε μια πισίνα χωρίς νερό, να την κάνουν σπιτικό τους, να απλώνουν τα συμπράγκαλά τους, τα σεντόνια, τις κουβέρτες τους, ν' ανάβουν φωτιές πάνω στα πλακάκια, να μαγειρεύουν κι οι μυρωδιές να σου σπάνε τη μύτη, να τραγουδάνε, να τσακώνονται, μωρά να κλαίνε, κι εγώ να πρέπει να τους διώξω, με το καλό στην αρχή, με νοήματα, Εδώ εί-

ναι πισίνα, κύριοι, κι εκείνοι να παρακαλάνε, να ικετεύουν, ν' αγριεύουν σιγά σιγά, να γίνονται απειλητικοί, κι εγώ τότε σκέφτηκα να αγοράσω μια καραμπίνα και ν' αρχίσω να τουφεκάω στον αέρα, να τους φοβίσω για να φύγουν τρέχοντας, αλλά δεν είμ' εγώ για τέτοια, δεν κατέχω από όπλα, ούτε φαντάρος έχω πάει λόγω της μικρής αναπηρίας μου, και μια ωραία πρωία άφαντοι, χάθηκαν, άδεια πάλι η πισίνα – για πού να τράβηξαν άραγε οι δύστυχοι...

Και δεν πέρασαν πολλές μέρες, και μια νύχτα ακούω πάλι κάτι από την πισίνα, παράξενο. Με φωνή ανθρώπινη έμοιαζε, αλλά μπορεί και ζώου να ήταν, ζώου πληγωμένου. Ανατρίχιασα. Δεν είχε λέξεις αυτό που άκουγα, ήχος ακαταλαβίστικος αλλά από λαρύγγι βγαλμένος σίγουρα, λυπητερός, σαν τερερέμ του ψάλτη, ένα αδιάκοπο μουσου... που ανέβαινε σιγά σιγά σκάλες και δυνάμωνε, σπαρακτικό, λες κι είχαν αφήσει πίσω τους οι δύστυχοι το παράπονο, το κλάμα τους, κι αυτό χτυπιόταν από το ένα τοίχωμα της πισίνας στο άλλο και σ' έκανε να τρομάζεις και να σκέφτεσαι το παράλογο. Άρπαξα ένα ξύλο και βγήκα έξω να αντιμετωπίσω το οτιδήποτε – τον άνθρωπο ή το ζώο. Με προφυλάξεις έφτασα στο ανατολικό χείλος της πισίνας, και τότε την είδα. Μια γυναίκα ήταν, κολλημένη στο τοίχωμα κάτω από το βατήρα, λουσμένη στο φως του φεγγαριού, ψηλόλιγνη, στα μαύρα ντυμένη, κατα-

κόκκινα μαλλιά κι ένα πρόσωπο – εξωγήινη, ήταν η πρώτη σκέψη που έκανα –, ένα πρόσωπο πάλλευκο, μακρόστενο, νεκροκεφαλή θύμιζε, μάτια βαμμένα με μαύρο γύρω γύρω κι ένα στόμα μαύρο κι αυτό απ’ το κραγιόν, ορθάνοιχτο, απ’ όπου έβγαινε το μουουου..., τρόμαξα μα παραδόξως την έβλεπα ωραία, και τότε, καθώς ο ήχος που έβγαινε από μέσα της άρχισε να χαμηλώνει και να σβήνει σαν τελευταίος αναστεναγμός, τότε γύρισε το κεφάλι της και με κοίταξε για ώρα, αμίλητη, ακούνητη, σαν χαλκομανία κολλημένη στο τοίχωμα, σαν διακόσμηση που έσπαγε τη μονότονη μονοχρωμία των πλακιδίων. Μετά έφυγε, χάθηκε μέσα στη νύχτα, αέρινη, χωρίς να πει μια κουβέντα, χωρίς εγώ να πω τίποτε...

Κι ύστερα βρήκα τον Μεσιέ. Και τον Δάσκαλο.

Τώρα σκέφτεται μια παράξενη συνάντηση
στην οδό Καπνοκοπτηρίου

Εποχή: τέλος του χειμώνα, Φλεβάρης μάλλον... Ώρα: 6 και 37 πρωινή... Καιρός: μουντός, σκοτεινά ακόμη, λίγο ψιλόβροχο, αεράκι τσουχτερό που φέρνει στάχτες από κάπου που κάτι καίγεται... Οδός Καπνοκοπτηρίου, ερημιά, κτίρια έτοιμα να καταρρεύσουν, ληλατημένα, παρατημένα, με παλιοσανίδες καρφωμένες σε πόρτες και παράθυρα, ξεχαρβαλωμένες ταμπέλες μαγαζιών, ξεθωριασμένα ενοικιαστήρια, μπάζα, ξεκοιλιασμένα έπιπλα που κανένας παλιατζής δεν τα θεώρησε άξια προσοχής, ένα στρώμα καταμεσής του δρόμου με σημάδια σωμάτων, βροχής κι ελαστικών αυτοκινήτων, λίγος ουρανός φαίνεται ψηλά, μοιάζει με συνέχεια τούτης της ερημιάς, μαυρίλα, σαν να σώθηκαν τα χρώματα από την ανθρωπότητα. Άραγε έχουν δει ποτέ ουράνιο τόξο στην οδό Καπνοκοπτηρίου;

Ένας άντρας στέκεται μπροστά σ' έναν τοίχο. Κανονικού αναστήματος, φοράει παπούτσια μυτερά από δέρ-

μα κροκοδείλου μάλλον, το παντελόνι του καρό, μαύρο και κόκκινο, σακάκι στο χρώμα της φωτιάς, μοβ πουκάμισο και στο λαιμό παπιγιόν πουά. Τα ρούχα, παρά την εξαιρετική ποιότητά τους, παραπέμπουν σε κλόουν, όμως το πρόσωπο τούτου του άντρα δε μοιάζει να έχει σχέση με κωμωδία· σκληρό, αγέλαστο, όλο γωνίες, γενάκι μυτερό στο σαγόνι, λευκό, γκριζοί κρόταφοι, φαλάκρα γυαλιστερή στο κέντρο, μάτια παράξενα που αλλάζουν διάθεση από τη μια στιγμή στην άλλη, κι έτσι καθώς είναι σκυμμένος μπροστά μοιάζει σαν να μυρίζει τον τοίχο. Στο αριστερό γαντοφορεμένο χέρι του κρατάει ένα λευκό μπαστούνάκι, σαν εκείνο των τυφλών, που τη λαβή του κοσμεί ασημένια κεφαλή λύκου. Με το μπαστούνάκι χτυπάει νευρικά, ρυθμικά, την αριστερή του κνήμη, σαν κάτι να τον απασχολεί, ίσως το περιεχόμενο των συνθημάτων που είναι γραμμένα στον τοίχο.

Τότε ορθώνεται ξαφνικά, λες και πήρε κάποια σημαντική απόφαση, χώνει το δεξί του χέρι στην εξωτερική τσέπη του σακακιού και βγάζει ένα σπρέι μπογιατίς. Το ανακινεί καλά και σχηματίζει στον τοίχο αυτό το ακαταλαβίστικο σχήμα:

Ορθώνεται πάλι και κοιτάζει για ώρα πολλή το έργο των χεριών του. Μα ξαφνικά ένα ρίγος διαπερνά το

κορμί του, λες και μόλις τούτη τη στιγμή κατάλαβε το πρωινό ψύχος, πως έπρεπε να φοράει το πανωφόρι και τον μάλλινο σκούφο του μια τέτοια μέρα, και αργά αργά στρέφει το κεφάλι του πίσω σαν να αναζητεί την προέλευση του ψυχρού ρεύματος, και τότε αντικρίζει, στο απέναντι πεζοδρόμιο, έναν άντρα να τον παρατηρεί.

Ο άντρας, απέναντι, ευθυτενής, έχει γλυκό, νεανικό πρόσωπο, όμως τα μαλλιά του είναι κάτασπρα, μακριά, πιασμένα πίσω αλογοουρά, με λαστιχάκι. Παραδόξως για τέτοιες καιρικές συνθήκες, ο άντρας απέναντι μοιάζει να επιστρέφει από την πλαζ. Φοράει μόνο λευκό πουκάμισο χωρίς γιακά, κατεβασμένα τα μανίκια, παντελόνι λευκό, λινό, μαλακά μοκασίνια λευκά, ακάλτσωτος, σακίδιο στην πλάτη, λευκό κι αυτό. Δε δείχνει να κρυνώνει και θυμίζει μπάρμαν που βγήκε από το μπαρ του ν' ανασάνει λίγο αέρα και να κάνει τσιγάρο. Δεν καπνίζει όμως, τα χέρια του είναι σταυρωμένα στο στήθος, σαν σε στάση αναμονής, και ξαφνικά, χωρίς βιασύνη, αρχίζει να βαδίζει αέρινα προς τον τοίχο με τα συνθήματα, αποφεύγοντας μάλιστα να πατήσει πάνω στο στρώμα που βρίσκεται καταμεσής του δρόμου. Στέκεται πλάι στον άντρα με το κόκκινο σακάκι, παίρνει από το χέρι του το σπρέι και μ' ένα φσιιτ προσθέτει μια τελεία στο φρέσκο ακαταλαβίστικο σχήμα:

Ο άντρας με το κόκκινο σακάκι στρέφει την προσοχή του στη νέα εκδοχή του σχήματος. Σκύβει πάλι προς τον τοίχο· δε μοιάζει να μυρίζει, κουνάει με περισκεψη το κεφάλι του, προβληματισμένος δείχνει σαν να μελετάει τη θεωρία της σχετικότητας του Αϊνστάιν, την έννοια του χώρου και του χρόνου που εξαρτώνται από τη θέση του παρατηρητή.

«Αχά», κάνει κουνώντας συνεχώς το κεφάλι του και βάζει τον γαντοφορεμένο δείκτη του δεξιού του χεριού πάνω στη νέα τελεία. «Πρόσθεσες μια τελεία, και μάλιστα... Ναι, σε τέτοιο σημείο που μου ανατρέπει τελείως τα δεδομένα. Λοιπόν...»

Σκέφτεται. Νιώθει πίσω του την παρουσία του λευκοντυμένου άντρα. Αρχίζει να μιλάει με την πλάτη γυρισμένη, κοιτάζοντας συνεχώς τον τοίχο:

«Δάσκαλος είσαι! Ναι, σίγουρα, εσύ πρέπει να είσαι δάσκαλος. Και μάλιστα δάσκαλος ξένων γλωσσών. Ανατολικών, για την ακρίβεια».

Σκύβει απότομα πιο κοντά στον τοίχο. Η μύτη του σχεδόν έχει κολλήσει πάνω στην τελεία, τώρα, ναι, μοιάζει να τη μυρίζει.

«Λοιπόν...» αρχίζει πάλι να μιλάει σαν να απευθύνεται στον τοίχο, στην τελεία. «Λοιπόν, όπως σε έκοψα αμέσως, με την πρώτη ματιά, εσύ στα νιάτα σου πρέπει να ήσουν χίτης. Να οδηγούσες μοτοσυκλέτα Χάρλεϊ. Σίγουρα πάνω στο κορμί σου θα έχεις κάποιο τατουάζ.

Και μια παλιά πληγή, θα έλεγα, στα πλευρά σου. Πρέπει να έχεις πέσει με τη Χάρλεϊ και το τιμόνι της να χώθηκε στα πλευρά σου, συνηθισμένα πράγματα για κείνη την εποχή, ναι, σίγουρα, έτσι είναι, βάζω στοίχημα εκατό χρυσές λίρες Αγγλίας πως έχεις αυτό το σημάδι», και ορθώνεται, παίρνει μελίχιο ύφος, τραβάει μια κάρτα του απ' το τσεπάκι του σακακιού του και δείχνοντας την κάρτα του «Είμαι ο Μεσιέ Μπεγκουά», λέει.

Όμως ο λευκοντυμένος άντρας δε βρίσκεται πίσω του. Φευγαλέα νομίζει πως βλέπει μια λευκή φιγούρα να στρίβει πέρα, μακριά, στη γωνία της οδού Καπνοκοπηρίου.

«Δάσκαλε», φωνάζει, «πού πας; Διπλασιάζω το στοίχημα. Διακόσιες λίρες Αγγλίας».

Τώρα σκέφτεται μια διανομή λαχανικών
έξω από το παλιό Φρουραρχείο

Κουτσαίνοντας ελαφρά ο Μεσιέ Μπεγκουά βάδιζε χτυπώντας νευρικά το μπαστούνακι στο αριστερό του πόδι. Στο σημείο εκείνο των ραβδισμάτων το καρό παντελόνι είχε ξεθωριάσει κάπως, σχηματίζοντας μια κάθετη αχνή γραμμή, σημάδι πως τούτη τη νευρική κίνηση πρέπει να την έκανε πολύ καιρό, ταλαιπωρώντας το εκλεκτό ύφασμα. Έδινε την εντύπωση πως παρατηρεί τα πάντα γύρω του, τα ρημαγμένα κτίρια, τους περαστικούς, τα οχήματα, όμως το μυαλό του ήταν στην τελεία. Πώς την πάτησε έτσι; Ένας απλός δασκαλάκος να του ανατρέψει τα υπέροχα δεδομένα του, να του αλλάξει τελείως το νόημα, βάζοντας μόνο μία τελεία... Τώρα έπρεπε να επινοήσει κάτι καινούργιο. Έψαξε να βρει στις τσέπες το σπρέι με την μπογιά, δε θυμόταν να του το είχε επιστρέψει ο δάσκαλος, να, λοιπόν, που, εκτός από το νόημα, του πήρε και το σπρέι.

Άκουσε ήχους τρένων και μια μεταλλική φωνή να

αναγγέλλει από τα μεγάφωνα κάποια άφιξη ή αναχώρηση. Ένας ρακένδυτος άντρας πέρασε ξυστά πλάι του, άκουσε τη λαχανιασμένη ανάσα του, το ποδοβολητό του καθώς έτρεχε, είδε την τρομαγμένη ματιά του και δυο καρβέλια ψωμί που κρατούσε σφιχτά στα χέρια. Στάθηκε και τον κοίταζε καθώς έτρεχε στο δρόμο με ζιγκ ζαγκ, λες κι ήθελε να αποφύγει τις σφαίρες που του έριχναν οι διώκτες του, μα κανένας δεν τον κυνηγούσε, οι λιγοστοί περαστικοί παραμέριζαν, κουνούσαν το κεφάλι τους, οι οδηγοί φρέναραν, κόρναραν, μούντζωναν απ' τα παράθυρα, τον είδε να χάνεται σ' ένα στενό, Κλέφτης, σκέφτηκε και χαμογέλασε. Άραγε πόσο κοστίζουν δύο καρβέλια ψωμί; Εξαρτάται αν είναι μαύρο, άσπρο, πολυτελείας, ημίλευκο, χωριάτικο, σικάλεως, πολύσπορο, καλαμποκόψωμο, προζυμένιο, λιόψωμο, ουφ, βαρέθηκε με τούτη την ανιαρή σκέψη.

Από κάπου μακριά έφτασαν στ' αυτιά του ήχοι αδημονούντος πλήθους, σουρσίματα πολλών παπουτσιών, ποδοβολητά, κυματισμοί μουρμουρητών που ανέβαιναν και κατέβαιναν σε ένταση, πότε σαν ικεσία και πότε σαν λαχτάρα, που κάθε τόσο διακόπτονταν από άγριες φωνές, σαν κάποιιο να διέταζαν, τα μουρμουρητά κόπαζαν, κόβονταν μαχαίρι και μετά, σε λίγο, δειλά δειλά, ξανάρχιζαν, γίνονταν πάλι βουητό. Είδε μια τεράστια ουρά που ξεκινούσε πλάι από τα σκαλοπάτια του παλιού Φρουραρχείου, γέμιζε την πλατεία, έστριβε στον

μεγάλο δρόμο δεξιά, το τέλος της δε φαινόταν, εκατοντάδες, χιλιάδες πρέπει να ήταν. Στην αρχή της ουράς ήταν αραγμένα τρία φορτηγά με τη μούρη στραμμένη προς τους κοιτώνες των στρατιωτών της φρουράς, και απ' την καρότσα κάτι τύποι γεροδεμένοι, αεικίνητοι, μαυροντυμένοι ξεφόρτωναν τσουβάλια και τελάρα γεμάτα πατάτες, μπρόκολα, λάχανα, χορταρικά, καρότα και κρεμμύδια που τα άπλωναν πάνω σε κάτι πάγκους, κάποιιοι άλλοι γέμιζαν μ' αυτά γαλάζιες πλαστικές σακούλες, τις έδιναν στα απλωμένα χέρια του πλήθους.

Πλησίασε παρατηρώντας με ενδιαφέρον τα πρόσωπα, τις εκφράσεις, τις κινήσεις, το αλισβερίσι. Κυρίως ηλικιωμένοι ήταν, κουκουλωμένοι με σκουφιά και κασκόλ περασμένα απ' το κεφάλι για να προστατεύουν και τ' αυτιά τους απ' το κρύο, άλλοι με μουσαμάδες ριγμένους στην πλάτη, μ' ένα τσιγάρο στο στόμα, να χοροπηδούν επιτόπου για να ζεστάνουν τα πόδια τους, τσόκαρα, σαγιονάρες, μπότες, μάνες μ' ένα παιδί στην αγκαλιά τυλιγμένο με σάλι ή με φθαρμένη κουβέρτα, πρόσωπο μωρού δεν έβλεπε, τα άκουγε όμως να κλαίνε κάπου κάπου, αλλά και νεαροί υπήρχαν ανάμεσα τους με γυαλιστερές φόρμες γυμναστικής, σηκωμένους γιακάδες, ποδήλατα, μαγκούρες, δυο τρία αναπηρικά καροτσάκια που τα έσπρωχναν κοριτσάκια τρεμάμενα, ξεχώρισε ανάμεσα στο πλήθος απατεώνες, δραπέτες φυλακών, χαβαλετζήδες, δυο παπάδες, κάποιους χα-

φιέδες, απόστρατες πουτάνες, κάποιους τυλιγμένους με τη γαλανόλευκη σημαία, «Εμπρός, ρε», ακούστηκε τότε από μια ντουντούκα, «Εμπρός να ψάλουμε τον εθνικό μας ύμνο», και πρώτη ακούστηκε η ντουντούκα να τραγουδάει τους στίχους, εμψυχώτρια, τα στόματα άρχισαν να τον μουρμουρίζουν ανόρεχτα, παράτονα, άλλοι ξεκίναγαν καθυστερημένα, άλλοι δεν ήξεραν τα λόγια κι απλώς ανοιγόκλειναν το στόμα τους, χάβρα, μα όλων τα βλέμματα στραμμένα στη σακούλα με τα πολυπόθητα ζαρζαβατικά.

Τότε, ανάμεσα στο εθνικό μουρμουρητό, νόμισε πως άκουσε ήχους βιολιών που έπαιζαν μια διαφορετική μελωδία, Μπαχ ίσως ή Μπετόβεν, και είδε ψηλά, στο τελευταίο σκαλοπάτι του παλιού Φρουραρχείου, να κάθονται τρεις γέροι με ριγέ πιτζάμες και ριγέ πάνινα σκουφιά που έπαιζαν βιολί, σέρνοντας με απάθεια τα ξεφτισμένα δοξάρια τους πάνω στις χορδές, η λυπητερή μελωδία τους ανακατευόταν με τα πατριωτικά λόγια του ύμνου, γέλασε, Μα αυτή είναι η ορχήστρα του Άουσβιτς, είπε μέσα του, θα με τρελάνει τούτη η χώρα.

Ένας όγκος μπήκε μπροστά του και του έκοψε τη θέα. Άντρας ήταν, γιγαντόσωμος, μαυροντυμένος, τατουάζ στα γυμνά του μπράτσα, κουρεμένος γουλί, μάτια άγρια, ύφος που δε σήκωνε κουβέντα, τον χτυπούσε μ' ένα δάχτυλο τεντωμένο, στο στήθος τον χτυπούσε ρυθμικά σπρώχνοντάς τον προς τα πίσω.

«Δίνε του! Εδώ είναι μόνο για Έλληνες!» τον άκουσε να του λέει.

Τον κοίταξε. Του χαμογέλασε με το καλό του χαμόγελο, το μειλίχιο.

«Μα εγώ είμαι και Έλληνας», είπε απαλά.

Αυτό το «και Έλληνας» κάπως μπέρδεψε τον γίγαντα.

«Δηλαδή... και τι άλλο είσαι;»

«Επτά τόποι ερίζουν για την καταγωγή μου».

Ο γίγαντας δεν το 'πιασε. Κούνησε τσατισμένος το κουρεμένο κρανίο του.

«Ταυτότητα! Δείξε μου ταυτότητα!»

Με μια κομψή, θεατρική κίνηση ο Μεσιέ Μπεγκουά έβγαλε απ' το τσεπάκι τού κόκκινου σακακιού μια κάρτα, μαύρη με χρυσά γράμματα, και του την έδωσε. Εκείνος την πήρε, της έριξε μια ματιά, μετά δεύτερη, με έκπληξη αυτή τη φορά, την απομάκρυνε από τα μάτια του, την έφερε πάλι κοντά στα μάτια του, λες και είχε παροδικές κρίσεις μυωπίας και πρεσβυωπίας, το στόμα του ξεχείλωσε και άρχισε να διαβάζει συλλαβιστά:

«Με-σιέ... Ζε-ρό... Έ-μπο-ρος... Όπ-λων...»

Έκανε ένα βήμα πίσω κοιτάζοντάς τον με θαυμασμό, η κάρτα τού έφυγε από το χέρι, την άρπαξε στον αέρα και ξαφνικά όρμησε μπρος, τον έχωσε στην αγκαλιά του, τον φιλούσε στα μάγουλα, στο στόμα, στη φαλάκρα, η ανάσα του μύριζε ασετιλίνη, «Δικέ μου!», του φώναζε και τον τράνταζε από τους ώμους, «Δικέ

μου!» και τον κοίταζε με λατρεία, και μετά σοβαρεύτηκε, κουνούσε αναποφάσιτος τα χέρια σαν να περίμενε να του κατέβει μια ιδέα στο γυμνό κεφάλι του κι εκείνη καθυστερούσε, «Περίμενε!» είπε στο τέλος αποφασιστικά και κάνοντας μια επιτόπου στροφή πάνω στα μαύρα άρβυλά του άρχισε να τρέχει. Τον είδε να χώνεται ανάμεσα στο πλήθος, σπρώχνοντας βάνουσα όποιον έβρισκε μπροστά του, και σε λίγο να επιστρέφει μ' ένα θριαμβευτικό χαμόγελο στα χείλη, κρατώντας στο χέρι μια φουσκωμένη με ζαρζαβατικά σακούλα.

«Εσένα σου έβαλα και πορτοκάλια», είπε σεμνά.

Ο Μεσιέ Ζερό έκανε μια γκριμάτσα για να δείξει πως ήταν καταΰποχρωμένος από τούτη την ευγενική προσφορά των ζαρζαβατικών.

«Μα δεν ήταν ανάγκη», μουρμούρισε κι άπλωσε το χέρι να πάρει τη σακούλα, αλλά ο άλλος την κράτησε, «Όχι», είπε, «θα την κρατάω εγώ ίσα μ' εκεί που πας».

Ο Μεσιέ Ζερό τον κοίταξε, χαμογέλασε, Ενδιαφέρουσα παρέα, σκέφτηκε, και πήραν μαζί τον πρώτο ανηφορικό δρόμο που βρήκαν μπροστά τους.

Ο γίγαντας είχε ρίξει στην πλάτη τη σακούλα κρατώντας τη με το ένα χέρι, γύρω στα δέκα κιλά πρέπει να ζύγιζαν τα λαχανικά και τα πορτοκάλια, παιχνιδάκι για τέτοια μούσκουλα, και βάδιζε δίπλα του ρίχνοντας πού και πού κλεφτές ματιές στο μυτερό γενάκι, στο κόκκινο σακάκι, στο παράξενο παντελόνι, στα παπούτσια...